

VAS MEGYEI

Irodalmi út

Irodalmi út

VAS MEGYEI
Irodalmi út

Vas megyei irodalmi emlékhelyek: emlékházak, múzeumok, emléktáblák és szobrok – megannyi lehetőség. Lehetősége annak, hogy a mindenkori jelen embere találkozhasson azokkal, akikkel életükben találkoznia nem adatott meg, lehetősége annak, hogy még szorosabb legyen kapcsolatunk azokkal az alkotókkal, akik életük és művük révén amúgyis benne élnek mindennapjainkban. Az irodalmi emlékhelyek felkeresése mindig különös érzést kelt: ekkor, ha csak percekre is, de részesévé lesz a látogató valami titokzatosnak: ha igaz a kijelentés, hogy minden helyben benne élnek a maga szellemei, akkor az emlékhelyek felkeresése a kapcsolat keresése azokkal a szellemekkel, amelyek az alkotókban és művükben él.

KIADÓ

Vas Megyei Önkormányzat
9700 Szombathely, Berzsényi tér 1.
e-mail: info@vasmegye.hu
www.vasmegye.hu

FELELŐS KIADÓ

Kovács Ferenc, a Vas Megyei Közgyűlés elnöke

TÁMOGATÓK

Oktatási és Kulturális Minisztérium és jogelődje
a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
Nemzeti Kulturális Alap

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

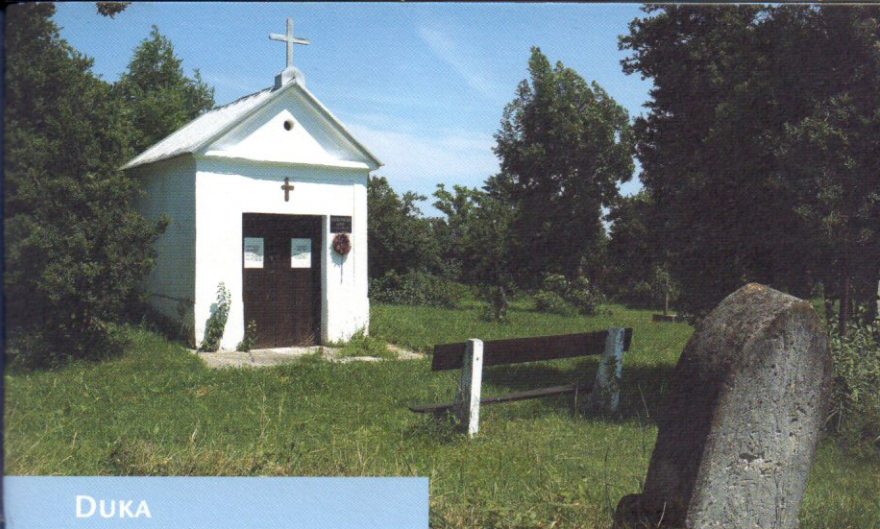
OKM

nka

Nemzeti Kulturális Alap

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

DUKA

Duka a 84-es főút mellett, Sárvártól délre található. A Kissomlyó lábánál lefordulva Duka felé már messziről az utazó szemébe ötlük a falu régi temetőjében: Dukai Takács Judit sírhelye. A költőnő – az első magyar nőköltők egyike, s talán legismertebbje – 1795-ben született Dukán. Duka központjában áll az egykori, késő barokk stílusban épült Dukai Takács kúria, ahol Judit leányéveit töltötte. A kúriát 1795-ben építtette Dukai Takács Ferenc. Dukai Takács Judit szülőháza helyén, illetve a falu központjában emléktábla idézi a költőnő alakját. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Polgármesteri Hivatal Duka, Kossuth L. u. 94. **INFORMÁCIÓ:** 95/464-211

A kúriát 1795-ben építtette Dukai Takács Ferenc. Dukai Takács Judit szülőháza helyén, illetve a falu központjában emléktábla idézi a költőnő alakját. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Polgármesteri Hivatal Duka, Kossuth L. u. 94. **INFORMÁCIÓ:** 95/464-211

A kúriát 1795-ben építtette Dukai Takács Ferenc. Dukai Takács Judit szülőháza helyén, illetve a falu központjában emléktábla idézi a költőnő alakját. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Polgármesteri Hivatal Duka, Kossuth L. u. 94. **INFORMÁCIÓ:** 95/464-211

OSTFFYASSZONYFA

Uraiújfalu felől Ostffyasszonyfa felé haladva a Ragyogó hídon vezet át az út. Érdeemes megállni egy pillanatra, és megnézni a hídon található emléktáblát, amely Petőfi Sándor ostffyasszonyfai tartózkodásának állít emléket. A faluban áll még az a ház (Petőfi utca 2.), ahol Petőfi 1839 nyarán három hónapot töltött, a ház udvarán a malomkő asztal, amelynél a hagyomány szerint verseit írta. Kis emlékszobát rendezett be a Petőfi Irodalmi Múzeum az ostffyasszonyfai Művelődési Otthonban Petőfi Sándor tiszteletére, a közösségekben szobor és emléktábla emlékeztet a költőre. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Művelődési Ház Petőfi-emlékszoba, Ostffyasszonyfa, Kossuth L. u. 40. **INFORMÁCIÓ:** 95/394-198

ZSENNYE

Zsennye Vas megye középső részén, a Rába partján található, Szombathelytől kb. 20 km-re. A község meghatározó épülete a középkori eredetű Békássy-kastély. A parkban található a kastély egykori urainak temetkezési helye: itt nyugszik Békássy Ferenc (1893-1915), a századelő magyar irodalmának egyik nagy ígérete. Az ifjú költő életének az I. világháború

vetett végét. A kastélypark kerítésén Blaskó János szobrászművész 2000-ben avatott Békássy-emlékfalát láthatjuk. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Rumi Rajki István ÁMK Művelődési Háza, Rum, Béke u. 3. **INFORMÁCIÓ:** 94/579-232

RÉPCELAK

A 86-os főút mentén a Répce és Rába folyók által bezárt háromszögben fekszik Répcelak. Itt töltött egy esztendőt az érettségi után Tatay Sándor író. Szállása ez idő tájt Répcelakon, az egykori Dukai Takács-kúria. Nagynénje, Dukai Takács Mártonné élt itt, ő nyújtott ellátást a fiatal rokonfiúnak. A Dukai Takács-kúria ma is áll, itt működik a kisváros polgármesteri hivatala. A hivatal falán 2002 óta emléktábla hirdeti Tatay Sándor író emlékét.

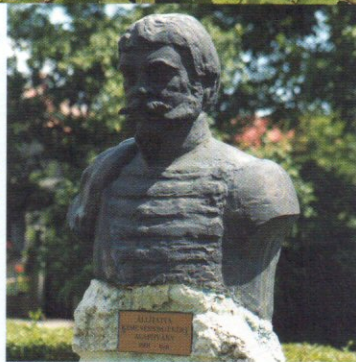

A BÉLYEGZÉS HELYE: Művelődési Otthon és Könyvtár, Répcelak, Bartók B. utca 55. **INFOTMÁCIÓ:** 95/370-211

KEMENESSÖMJÉN

A Kemenesalja szívében Celldömöktől 5 km-re északra található Kemenessömjén. 1799-ben Berzsényi Dániel ifjú feleségével itt, a Hetyétől nem messze található, Kemenessömjénben telepedett le. Az egykori Berzsényi-ház helyén ugyan új lakóház épült, de falán emléktábla őrzi a költő emlékét, a falu fölött húzódó dombon, pedig megtalálhatjuk a pincét, ami a hagyomány szerint Berzsényi Dániel tulajdonában volt. 1936-ban avatták a ma is felkereshető emlékoszlopot a pince mellett a költő tiszteletére. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Polgármesteri Hivatal, Kemenessömjén, Berzsényi D. u. 21. **INFORMÁCIÓ:** 95/435-018

URAIÚJFALU

A 84-es főúttól nem messze, Répcelaktól kb. 10 kilométer távolságra található Uraiújfalu. A település szentivánfai részének katolikus templomában keresztelték 1804. április 16-án Bezerédj Amáliát, a magyar gyermekirodalom úttörőjét. Uraiújfalu központjából Sárvár, Celldömök irányába haladva Szelestey László szülőházát, emléktábláját találhatjuk: Szelestey 1821-ben született Uraiújfaluban. A falu déli végén áll az evangélikus templom. A templomban szolgált és a temetőben nyugszik Döbrentei Lajos, Döbrentei Gábornak, a reformkor kiemelkedő irodalmárának édesapja. Döbrentei Gábor többször meglátogatta édesapját Uraiújfaluban. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** volt Vidos-kúria, ma Kultúrház, 9651 Uraiújfalu, Szentivánfa utca 109. **INFORMÁCIÓ:** 06/30/678-2075

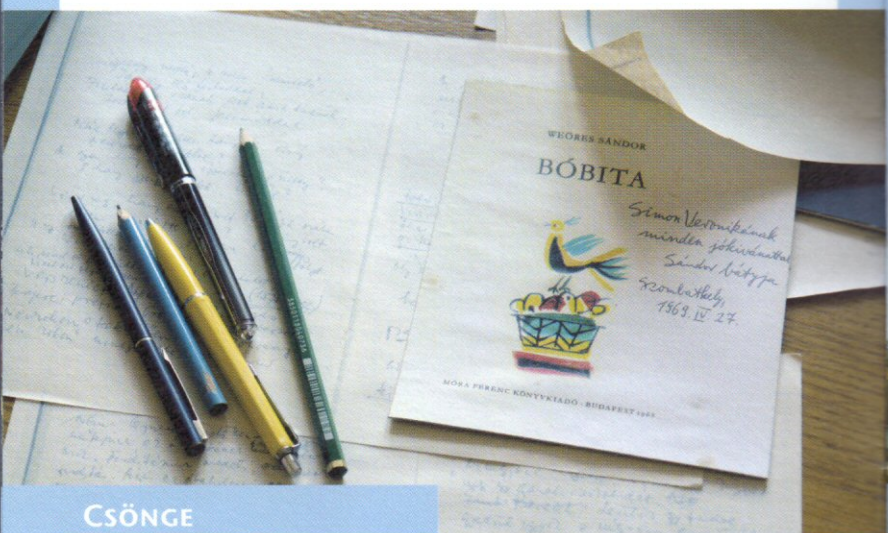
EGYHÁZASHETYE

Egyházashetye Vas megye legrégebbi és legismertebb irodalmi emlékhelye. Már 1876-ban, Berzsenyi Dániel születésének centenáriuma emléktáblával jelölte meg a költő 1750 körül épült szülőházát „a vármegye közönsége”. A költő szülőházában rendezték be a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársai a Berzsenyi-emlékmúzeumot, amely egyszerre ismerteti meg Berzsenyi életét és életművét, és ad képet a XVIII. századi középnemesi életformáról annak „kellékein”, a korabeli berendezési tárgyakon, háztartási eszközökön keresztül.

emléktáblával jelölte meg a költő 1750 körül épült szülőházát „a vármegye közönsége”. A költő szülőházában rendezték be a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársai a Berzsenyi-emlékmúzeumot, amely egyszerre ismerteti meg Berzsenyi életét és életművét, és ad képet a XVIII. századi középnemesi életformáról annak „kellékein”, a korabeli berendezési tárgyakon, háztartási eszközökön keresztül.

A BÉLYEGZÉS HELYE: Berzsenyi Dániel Emlékmúzeum, Egyházashetye, Berzsenyi u. 54. **INFORMÁCIÓ:** 06-70/286-9354

CSÖNGE

Ostffyasszonyfától 2 km-re, Csöngén áll Weöres Sándor szüleinek egykori lakóháza, ami a Weöres Sándor–Károlyi Amy Emlékkiállításnak ad otthont, a ház kertjében pedig a Weöres-szobor, Segesdy György, Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása. Csöngén járva érdemes megtekinteni a település evangélikus templomát, amelynek fa karzata egy bevéselt latin mondatot rejt. A hagyomány Petőfi Sándornak tulajdonítja a bevésést, aki ostffyasszonyfai hónapjai alatt Csöngére járt istentiszteletre, s a karzatnak erről a pontjáról figyelte csöngői szerelmét, a földesúri padosorokban misét hallgató Csáfordi Tóth Rózát. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Weöres Sándor és Károlyi Amy Emlékház, 9513 Csöngé Rába u.11. **INFORMÁCIÓ:** Önkormányzati Hivatal: 95/395-001

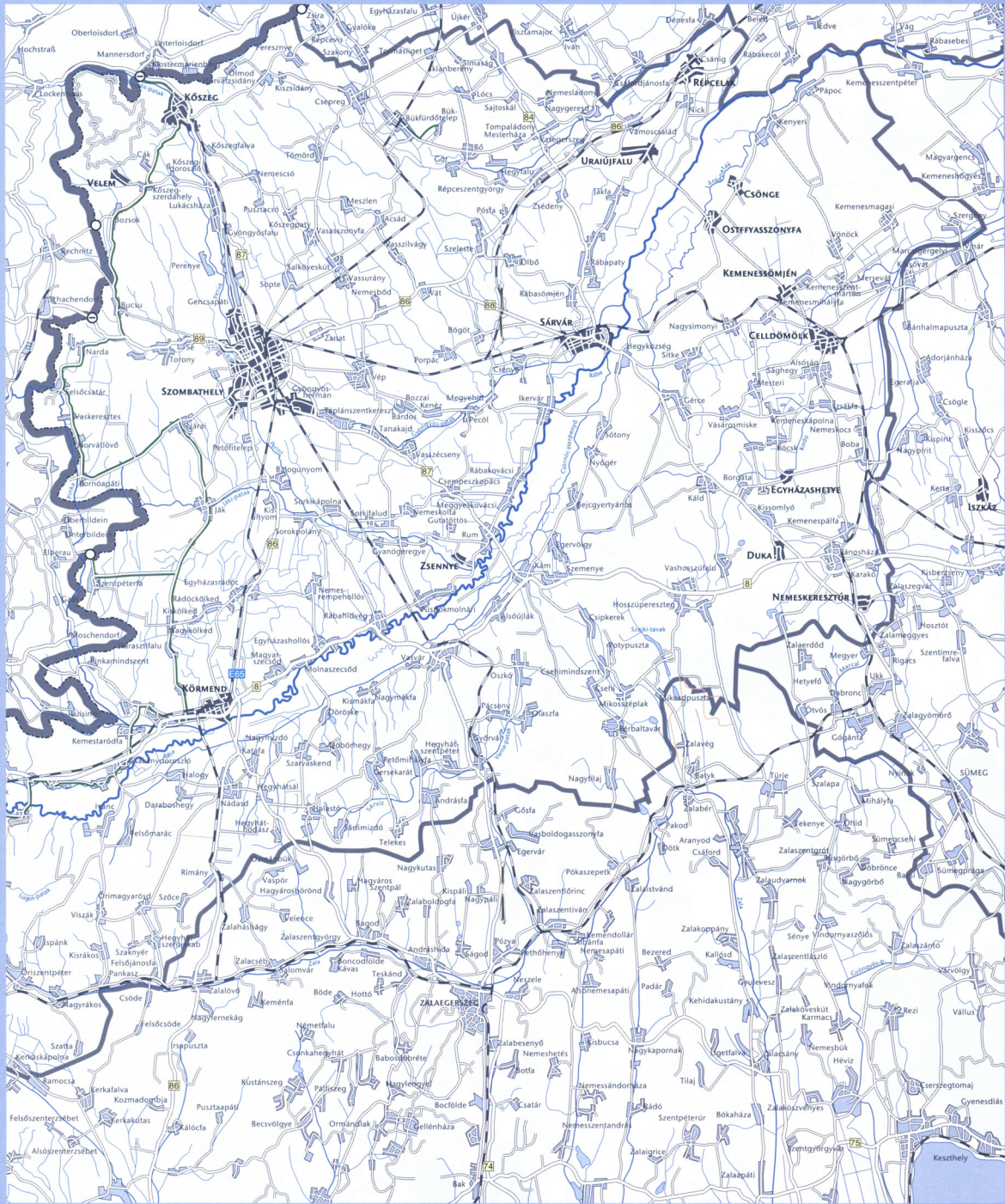
CELLDÖMÖLK

A város evangélikus templomában keresztelték Berzsenyi Dánielt. Nemesdömölkön volt lelkész az író, költő Kis János, a magyar reformkor kiemelkedő alakja, Kazinczy Ferenc és Berzsenyi Dániel barátja. Az alsósági temetőben nyugszik Kresznerics Ferenc, nyelvész, tanár, a XIX. század első fele magyar művelődésének meghatározó személyisége, aki élete utolsó állomásaként plébánosként szolgált a Celldömölkhöz tartozó Alsóság római katolikus templomban. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Tourinform Celldömölk, Celldömölk, Sport u. 8. **INFORMÁCIÓ:** 95/423-940

KÖRMEND

Körmend története évszázadokon át összefonódik a Batthyány család történetével: a középkori eredetű, a XVIII. században barokk stílusban átalakított kastély ma is Körmend város szimbóluma. A kastély udvarán Lessenyei Márta, Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása látható, amely a Batthyány család talán legkiemelkedőbb egyéniségének, a szegények orvosának, Boldog Batthyány-Strattmann Lászlónak állít emléket. Az egykor Körmenden élt Faludi Jánosnak, a Batthyány család tisztartójának családjában született Faludi Ferenc, a XVIII. századi magyar irodalom egyik legvonzóbb egyénisége. Faludi Ferenc a kuruc harcok idején, 1704. március 25-én Németújváron (ma Güssing) született, gyermekkorát Körmenden töltötte. Faludi Ferenc emléktáblája a Körmendi Városi Könyvtár falán szintén Lessenyei Márta szobrászművész munkája. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Városi Könyvtár, Körmend, Dr. Batthyány-Strattmann László u. 4. **INFORMÁCIÓ:** 94/410-105

SÁRVÁR

A magyar nyelvű magyarországi nyomtatott könyv szülőhelye Sárvár. 1539-ben Sylvester János Grammatica Hungarolatina nyelvtankönyve, majd 1541-ben Sylvester János fő műve, az Új testamentum magyar fordítása is itt jelent meg a Nádasdy Tamás alapította nyomdában.

Nádasdy Tamás udvarában hosszabb időt töltött Tinódi Lantos Sebestyén, aki 1556-ban Sárvárott hunyt el. A Nádasdy alapította iskola tanulója volt Méliusz Juhász Péter, s itt tanult Bornemissza Péter is.

Nádasdy Tamás fia, II. Nádasdy Ferenc környezetében élt udvari prédikátorként Magyarai István, akinek fő műve, Az országokban való soc romlásoknak okairól (1602), a XVII. század kiemelkedő alkotása. 1884-ben egy fél esztendőre a sárvári elemi iskolába került osztálytanítóként Gárdonyi Géza. Az itt töltött hónapok emlékét az épületen emléktábla őrzi. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Tourinform Sárvár, Sárvár, Várkerület u. 33. **INFORMÁCIÓ:** 95/520-178

NEMESKERESZTÚR

Nemeskeresztúr a 8-as főút és a 84-es főút jánosházi kereszteződésétől délkeletre, Jánosházától 5 kilométerre fekszik. A kistelepülés Kossuth Lajos utcájának 85. számú házában egy emléktáblát találhatunk: itt, nagyszüleinél töltötte gyermekéveit Bertha Bulcsú, a XX. század magyar irodalmának jelentős egyénisége. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Polgármesteri Hivatal, Bertha Bulcsú-emlékszoba, Nemeskeresztúr, Kossuth L. utca 71. **INFORMÁCIÓ:** 95/459-225

SZOMBATHELY

A római idők utáni második aranykor a XVIII. században köszöntött a városra, amikor 1777-ben Mária Terézia a Szombathelyi Egyházmegye élére Szily Jánost nevezte ki. A Szily által alapított szeminárium épületében működött 1787-től a Siess-féle nyomda: 1794-ben Kultsár István itt jelenteti meg Mikes Kelemen Törökországi leveleinek első kiadását.

A székesegyházzal szinte szemben, a Szily János utca 4. számú házban működött 1796-tól a 6 osztályos szombathelyi gimnázium és két évfolyamos bölcseleti líceum, amelynek 1795 és 1850 közt Széchenyi István is a növendékei közé tartozott. E falak közt tanított Kultsár István; Kresznerics Ferenc, nyelvész, szótáríró; Bitnitz Lajos ma-

tematikus, nyelvész, s mellettük más szombathelyi tudós tanárok (pld. Szilassy László, Lipp Vilmos, Kunc Adolf, Kárpáti Kelemen), akik nélkül a magyar művelődéstörténet aligha lenne teljes.

Szombathelyen született 1912-ben Sebesi Erzsébet, aki Gazdag Erzsiként lett országszerte ismert költő, itt is hunyt el 1987-ben, a Jáki úti temetőben nyugszik. Gazdag Erzsikével egy évvel volt fiatalabb Weöres Sándor, aki 1913. június 22-én született Szombathelyen, majd 1923-tól 1927-ig a szombathelyi reáliskola tanulója volt. Szállása ez idő tájt Pável Ágostonnál, a leánygimnázium tanáránál volt, aki első mestere Weöres Sándornak. Pável Ágoston egykori házában (Petőfi Sándor utca), ahol Weöres Sándor kosztos diák volt, 1993 óta, Weöres 90. születésnapja óta emléktábla látható.

A világ nyolcvan városában ünneplik minden év június 16.-át, James Joyce Ulysses című regénye megtörténe- nek napját: a Bloom-nap és -fesztivál Szombathelyen is jó néhány éve része a város programkínálatának. A 2004 évi Bloom-napon avatták a Fő tér 41. háznál Magyarország első köztéri Joyce-szobrát, Veres Gábor szobrászművész alkotását.

A BÉLYEGZÉS HELYE: Tourinform Szombathely, Szombathely, Kossuth L. u. 1-3.

INFORMÁCIÓ: 94/514-451

KŐSZEG

A magyar történelem zivataros századainak köszönheti Kőszeg egyik első irodalmi emlékét: 1676 októberében érkezik Kőszegre élete utolsó stációjaként a század bestsellerének, Gyöngyössi István Márssal társal-

kodó Murányi Venusának hősnője, Széchy Mária. 1679-ben halt meg Kőszegen, a Szt. Jakab-templom kriptájában nyugszik.

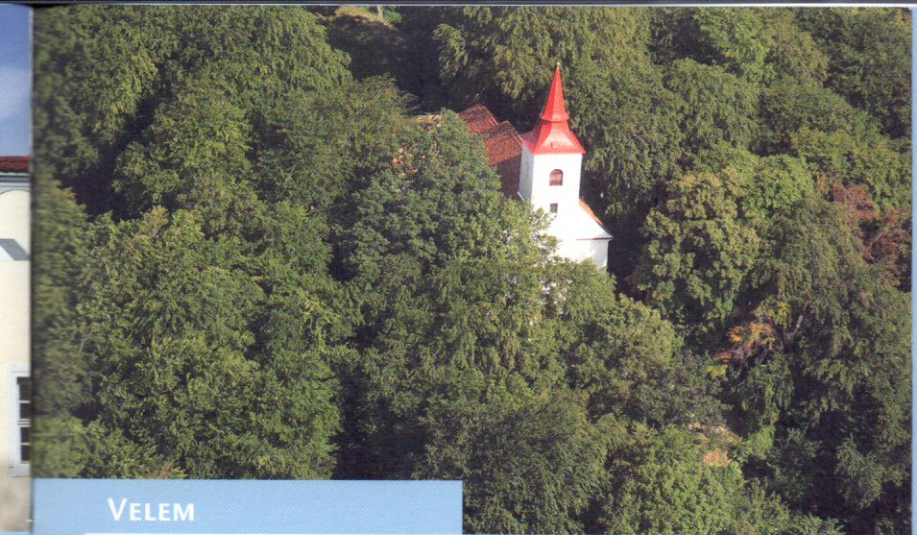
Ide, a kőszegi jezsuita gimnáziumba került 1714-ben Faludi Ferenc (1704-1779), majd pedig a gimnázium rektoraként 1751-52-ben újra

Kőszegen tartózkodott. Ma emléktábla őrzi Faludi Ferenc nevét a városban. Abban az utcában áll az épület az emléktáblával, amely éppen Faludi Ferenc leghíresebb kőszegi tanítványáról, Rájnis Józsefről (1741-1812) neveztek el. Ugyancsak kőszegi diák volt a nyelvész, nyelvújító Fábchich József (1753-1809), a város szülötte, később tudós paptanár.

„Sem azé, aki akarja, sem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené” – áll a Rájnis utca és az egykori kollégium szomszédságában a Jurisics tér 7.

számú ház, a Sgrafittos-ház homlokzatán a latin nyelvű mondat, a mondat, ami Ottlik Géza Iskola a határon című regényének fejezetcímeit adja. 1923-tól 1926-ig Ottlik Géza is kőszegi diák volt: a Hunyadi Mátyás katonai alreál tanulója; az Iskoláé, ahol a regény játszódik. **A BÉLYEGZÉS HELYE:** Tourinform Kőszeg, Kőszeg, Rájnis u. 7. **INFORMÁCIÓ:** 94/563-121

VELEM

A Kőszeghegyalja talán legismertebb települése Velem. A falu fölött magasodó Szent Vid az ősidőktől lakott volt; Velemet természeti csodái, gazdag történelmi múltja méltán emelik a leglátogatottabb települések közé. A festői szépségű faluban két esztendőt töltött Pilinszky János, a XX. századi magyar irodalom egyik legjelentősebb alkotója. Az itt töltött két év, Pilinszky egykori lakhelye, sétái a faluban ma is élénken élnek a település lakóinak emlékezetében.

A BÉLYEGZÉS HELYE: Polgármesteri

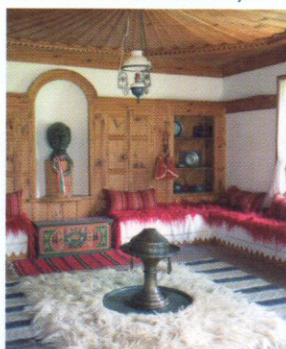
Hivatal, Velem, Rákóczi F. u. 73. **INFORMÁCIÓ:** 94/563-380

ISZKÁZ

Veszprém megyébe látogatunk, ha Nagy László iszkázi szülőházát, a mai Nagy László Emlékmúzeumot keressük fel alig több, mint 20 kilométerre Celldömölkötől. Iszkáz Pápa felé eső végén található az emlékház – utolsó házként a faluban. A házban berendezett emlékmúzeum teljes képet ad a költő életéről és művéről, talán leglátványosabb helyisége a Bolgár-szoba, amely a Bolgár Nagykövetség ajándékaént jött létre. A szoba berendezési tárgyaival, atmoszférájával idézi Nagy László Bulgáriában töltött éveit. Az emlékházban bérelhető alkotószoba-apartman, szépen gondozott kert is szolgálja az idelátogatók kényelmét.

A BÉLYEGZÉS HELYE: Nagy László Emlékház Iszkáz, Ady Endre u. 1. **INFORMÁCIÓ:** 88/252-103

ÚTVONALJAVASLATOK

1. EMLÉKHÁZAK, EMLÉKHELYEK

Csönge – Iszkáz – Egyházashetye – Duka – Zsennye

2. IRODALMI EMLÉKEK A KEMENESALJÁN

Uraiújfalu – Ostffyasszonyfa – Kemenessömjén – Csönge – Celldömölk
– Egyházashetye – Duka – Sárvár

3. FALUDI FERENC-TÚRA

Körmend – Németújvár (*Güssing*) – Rohonc (*Rechnitz*) – Velem – Kőszeg

4. KULTÚRTÖRTÉNETI EMLÉKEK AZ OSZTRÁK-MAGYAR HATÁR MENTÉN

Németújvár (*Güssing*) – Rohonc (*Rechnitz*) – Léka (*Lockenhaus*) – Doborján
(*Raiding*) – Kőszeg

5. HÁZAK, KASTÉLYOK, EMBEREK

Útvonal: Szombathely – Zsennye – Körmend

6. KERÉKPÁRRAL AZ IRODALMI EMLÉKHELYEN

Útvonal: Celldömölk – Egyházashetye – Duka – Celldömölk

Útvonal: Répcelak – Uraiújfalu – Ostffyasszonyfa – Csönge

Útvonal: Szombathely – Velem – Kőszeg

Útvonal: Kőszeg – Velem – Bozsok – Rechnitz

INFORMÁCIÓ, UTAK SZERVEZÉSE

A PANNON IRODALMI ÚT SZAKMAI KOORDINÁTORA:

Életünk Szerkesztőség, 9730 Kőszeg, Jurisics tér 7.

Tel.: 94/500-155, E-mail: eletunk@zalaszam.hu

Honlap: www.vas megye.hu, www.bdmk.hu

UTAZÁSSZERVEZÉS:

Via Korzó Utazási Iroda, 9700 Szombathely, Mártírok tere 6.

Tel.: 94/319-825, E-mail: viakorzo@enternet.hu

TOURINFORM IRODÁK AZ ÚTVONAL MENTÉN

INFORMÁCIÓK SZÁLLÁSHELYEKRŐL, VENDÉGLÁTÓHELYEKRŐL, PROGRAMLEHETŐSÉGEKRŐL

9737 **Bük**, Eötvös u. 11.

Tel.: 94/558-419, 94/558-439 Fax: 94/359-322

E-mail: buk@tourinform.hu

9500 **Celldömölk**, dr. Géfin tér 1.

Tel./fax: 95/423-940

E-mail: celldomolk@tourinform.hu

www.kemenesalja.hu

9730 **Kőszeg**, Rajnis u. 7.

Tel.: 94/563-120 Fax: 94/563-121

E-mail: koszeg@tourinform.hu

9700 **Szombathely**, Kossuth Lajos u. 1–3.

Tel.: 94/514-451 Fax: 94/514-450

E-mail: szombathely@tourinform.hu

9600 **Sárvár**, Várkerület 33.

Tel.: 95/520-178 Fax: 95/520-179

E-mail: sarvar@tourinform.hu

DUKA**A bélyegzés helye:**

Polgármesteri Hivatal

Duka, Kossuth u. 94.

Információ: 95/464-211

PH

OSTFFYASSZONYFA**A bélyegzés helye:**

Petőfi-emlékszoba, Művelődési Ház

Ostffyasszonyfa, Kossuth u. 40.

Információ: 95/394-198

PH

ZSENNYE**A bélyegzés helye:**

Rumi Rajki István ÁMK

Művelődési Háza

Rum, Béke u. 3.

Információ: 94/579-232

PH

RÉPCELAK**A bélyegzés helye:**

Művelődési Otthon és Könyvtár

Répcelak, Bartók B. u. 55.

Információ: 95/370-211

PH

KEMENESSÖMJÉN**A bélyegzés helye:**

Polgármesteri Hivatal

Kemenessömjén, Berzsényi D. u. 21.

Információ: 95/435-018

PH

URAIÚJFALU**A bélyegzés helye:**

volt Vidos-kúria, ma Kultúrház

Uraiújfalu, Szentivánfa utca 109.

Információ: 30/678-2075

PH

EGYHÁZASHETYE**A bélyegzés helye:**

Berzsényi Dániel Emlékmúzeum

Egyházashetye, Berzsényi u. 54.

Információ: 70/286-9354

PH

CSÖNGE**A bélyegzés helye:**

Weöres Sándor

és Károlyi Amy Emlékház

Csöngé Rába u. 11.

Információ:

Önkormányzati Hivatal: 95/395-001

PH

70/07

CELLDÖMÖLK

A bélyegzés helye:
Tourinform Celldömölk
Celldömölk, Sport u. 8.
Információ: 95/423-940

KÖRMEND

A bélyegzés helye:
Városi Könyvtár Körmen
Dr. Batthyány-Strattmann László u. 4.
Információ: 94/410-105

SÁRVÁR

A bélyegzés helye:
Tourinform Sárvár
Sárvár, Várkerület u. 33.
Információ: 95/520-178

NEMESKERESZTÚR

A bélyegzés helye:
Polgármesteri Hivatal,
Bertha Bulcsú Emlékszoba
Nemeskeresztúr, Kossuth L. u. 71.
Információ: 95/459-225

SZOMBATHELY

A bélyegzés helye:
Tourinform Szombathely
Szombathely, Kossuth L. u. 1-3.
Információ: 94/514-451

KŐSZEG

A bélyegzés helye:
Tourinform Kőszeg
Kőszeg, Rajnis u. 7.
Információ: 94/563-121

VELEM

A bélyegzés helye:
Polgármesteri Hivatal
Velem, Rákóczi u. 73.
Információ: 94/563-380

ISZKÁZ

A bélyegzés helye:
Nagy László Emlékház
Iszkáz, Ady Endre u. 1.
Információ: 88/252-103

